

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA
ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Pomorze
Zachodnie

PROGRAM STRATEGICZNY

Przemysły kreatywne i Przemysły Czasu Wolnego

SZCZECIN 2013 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
Aktualne podstawy prawne	8
Dokumenty regionalne, krajowe i unijne.....	8
Część diagnostyczna	11
Analiza SWOT.....	20
Cel strategiczny nr 1	24
Priorytet 1.1.....	225
Priorytet 1.2.....	25
Priorytet 1.3.....	25
Priorytet 1.4.....	26
Cel strategiczny nr 2	28
Priorytet 2.1.....	228
Priorytet 2.2.....	228
Priorytet 2.3.....	229
Priorytet 2.4.....	229
Założenia Programu Strategicznego	30

WSTĘP

Program powstał w związku z wprowadzonym w Województwie Zachodniopomorskim Systemem zarządzania realizacją strategii rozwoju i polityk sektorowych województwa zachodniopomorskiego do 2020 roku, przyjętego uchwałą ZWZ nr 1281/12 z dnia 7 września 2012 roku.

Blokadą rozwoju przemysłów kreatywnych są problemy związane z ich finansowaniem. Przed inwestowaniem w nie powstrzymuje fakt, że najczęściej są to przedsięwzięcia wysokiego ryzyka. Ryzyko to wynika z innowacyjnego charakteru branży kreatywnej i jest dodatkowo potęgowane w przypadku przedsiębiorstw we wczesnych fazach działalności. Funkcjonujące na polskim rynku fundusze preferują finansowanie średnich i dużych inwestycji. Podaż kapitału dla MŚP jest wciąż bardzo niska.¹

W dobie globalizacji konieczne jest wspieranie i rozwój profesjonalnych działań mających na celu budowę silnej pozycji Polski za granicą. Tworzenie nowoczesnego wizerunku kraju powinno być spójne z wizerunkiem Polaków i Polski promowanym w kraju – opartym na wspólnej tożsamości, świadomym dysponowaniu kapitałem kulturowym i aktywnym uczestnictwie w tworzeniu dobra wspólnego oraz rozwijaniu potencjałów zgromadzonych w społeczeństwie. Wśród ważnych aspektów należy uwzględnić także działania prowadzące do wzmacniania wśród obywateli polskich za granicą pozytywnej identyfikacji z państwem i sobą nawzajem. Strategiczne i spójne działania na poziomie narodowym skoncentrowane na budowaniu i wzmacnianiu nowego wizerunku Polski jako kraju innowacyjnego, kreatywnego, o bogatych zasobach kulturowych i kulturalnych powinny koncentrować się również na przełamywaniu negatywnych stereotypów postrzegania Polski przez obywateli innych państw świata przez pryzmat historii. Istotnym narzędziem działań w tym zakresie powinna być również tzw. „diplomacja kulturalna” odwołująca się do tradycyjnych gałęzi sztuki, a także nowych dyscyplin z sektora kreatywnego. Podstawą rozwoju zagranicznej promocji Polski poprzez kulturę będzie ustawa o Instytucie Kultura Polska powołująca wiodącą instytucję państwową promującą kulturę polską za granicą. Instytut Kultura Polska powinien być stabilną, nowoczesną, w pełni profesjonalną instytucją o silnym statusie prawnym, zdefiniowanych źródłach finansowania i określonej autonomii.

Systemowe wspieranie promocji kultury w Polsce oznacza konieczność integracji działań przede wszystkim resortów ds. kultury, spraw zagranicznych, turystyki, gospodarki, rozwoju regionalnego oraz nauki i szkolnictwa wyższego. Kampanie promocyjne odnoszące się do zasobów kultury, turystycznych, naukowych i gospodarczych, wspierane i realizowane na poziomie centralnym, powinny być zbieżne i uwzględniać winny działania podejmowane regionalnie.

¹ Wojciech Kuryłek, *Jak wspierane są fundusze podwyższonego ryzyka*, artykuł dostępny na stronie: http://biznes.gazetaprawna.pl/artykuly/8257.jak_wspierane_sa_fundusze_podwyższonego_ryzyka.html, dostęp 21.11.2012 r.

W związku z tym należy osiągnąć synergę działań w promocji Polski za granicą tak aby wizerunek kraju łączył w sobie aspekty kulturowe, historyczne, gospodarcze i innowacyjne, turystyczne i naukowe. Temu m.in. ma służyć opracowanie ustawy o Instytucie „Kultura Polska” oraz strategii promocji kultury polskiej i Polski przez kulturę. Promocja kultury narodowej powinna też być osadzona w kontekście wielokulturowym i w odniesieniu do różnorodności form wyrazu kulturowego.

Najważniejszymi kierunkami wzmacniającymi promocję kultury polskiej za granicą będą działania obejmujące wzmocnienie strategicznego zarządzania promocją kultury polskiej za granicą poprzez rozwój podlegających MKiDN instytucji odpowiedzialnych za tę promocję. Głównym elementem w tym zakresie będzie koordynowanie przez MKiDN działań służących wypracowywaniu efektu synergii pomiędzy instytucjami i podmiotami odpowiedzialnymi za realizację programu kulturalnego oraz uzupełnienie obszaru statystyki kultury o opracowanie narzędzi i wskaźników pomiaru efektywności prowadzonych za granicą działań kulturalnych oraz ich wpływu na sytuację ekonomiczną kraju.

Kolejnym kierunkiem będą systematyczne włączanie Polski w nowe inicjatywy i powstające platformy współpracy kulturalnej, w tym w rozwój platformy Partnerstwa Wschodniego (PW) w obszarze kulturalnym. Głównym celem rozwoju zdigitalizowanych form i narzędzi promowania kultury polskiej będzie zbudowanie cyfrowej platformy promocji kultury polskiej zawierającej bazę danych i informacje dotyczące polskich wydarzeń kulturalnych za granicą. Media elektroniczne powinny być jeszcze szerzej wykorzystywane do wymiany informacji, czy prezentowania polskich osiągnięć.

Obok działań nakierowanych na promowanie kultury polskiej poprzez wydarzenia organizowane poza granicami kraju, należy dążyć do intensyfikowania i wzmacniania wizerunkowo inicjatyw i wydarzeń kulturalnych organizowanych w kraju. Pozwoli to poszerzyć wachlarz działań promocyjnych zwiększając ich skuteczność.

Ważnym kierunkiem promocji kultury polskiej za granicą jest rozwój i poszerzenie oferty edukacyjnej uznawanej na całym niemal świecie polskiej szkoły ochrony dziedzictwa i renowacji zabytków oraz kierowanie i budowanie programów edukacyjnych dla obcokrajowców. Równocześnie konieczne jest nie tylko tworzenie projektów, ale wspieranie rozwoju stabilnego systemu współpracy z zagranicznymi ekspertami, np. poprzez tworzenie w Polsce „think tanks” z udziałem zagranicznych ekspertów, podmiotów, instytucji.

Ostatnim elementem będzie stałe kształtowanie i rozwijanie kompetencji osób odpowiedzialnych za realizację działań związanych z promocją kultury polskiej za granicą. Należy podkreślić tutaj rolę wspomnianej już w strategii wewnętrznej oferty edukacyjnej kierowanej dla służb ochrony zabytków, nauczycieli, samorządowców, opiekunów miejsc pamięci i wszystkich pozostałych osób, które pośrednio promują polską kulturę i polskie dziedzictwo narodowe.

Zdefiniowanie istoty *przemysłu kreatywnego* nie jest proste. Wynika to z faktu, że jest on silnie związany z kulturą, a ta obejmuje zbyt wiele dziedzin życia społeczno-ekonomicznego, które nie zawsze są rozpoznawalne w kategoriach ekonomicznych. W wyniku badań przeprowadzonych w 2006 roku na zlecenie Komisji Europejskiej (Dyrekcji Generalnej ds. Edukacji i Kultury) przez firmę konsultingową Kern European Affairs dokonano podziału na:

- sektor kultury - tradycyjne dziedziny sztuki i przemysły kultury, których wynik jest czysto artystyczny,
- sektor kreatywny - w jego skład wchodzi przemysły i działania, które używają kultury jako wartości dodanej w wytwarzaniu produktów pozakulturalnych.²

Sektor kreatywny często funkcjonuje przy wsparciu władz publicznych i wykorzystaniu środków publicznych. Dlatego też rola sektora publicznego jako inicjatora i koordynatora różnego rodzaju przedsięwzięć mających wpływ na warunki działania sektora kreatywnego jest rolą zasadniczą 25. W odniesieniu do polityki wewnętrznej prowadzonej w stosunku do sektorów kreatywnych, uzasadnieniem dla interwencji sektora publicznego mogą być kwestie ujęte w wymienionych poniżej obszarach 26:

² <http://www.kreatywnisamozatrudnieni.pl/przewodnik.html?artid=25>, dostęp 21.11.2012 r.

Aktualne podstawy prawne

- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa określa politykę rozwoju województwa prowadzoną przez samorząd, na którą składa się m.in. wspieranie rozwoju kultury oraz ochrona i racjonalne wykorzystywanie dziedzictwa kulturowego oraz zadania o charakterze wojewódzkim określone ustawami, w szczególności w zakresie kultury i ochrony jej dóbr oraz kultury fizycznej i turystyki.
- Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej mówi o mecenacie nad działalnością kulturalną polegający na wspieraniu i promocji twórczości, edukacji i oświaty kulturalnej, działań i inicjatyw kulturalnych oraz opieki nad zabytkami, który sprawują organy jednostek samorządu terytorialnego w zakresie ich właściwości, a także o obowiązku prowadzenia działalności kulturalnej jednostek samorządu.
- Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie stanowi, iż tworzenie warunków, w tym organizacyjnych, sprzyjających rozwojowi sportu stanowi zadanie własne jednostek samorządu terytorialnego

Dokumenty unijne, krajowe i regionalne

- W *Strategii Europa 2020* szczególnie ważne są dwa priorytety, związane z wzrostem inteligentnym, rozumianym jako rozwój oparty na wiedzy i innowacjach oraz wzrostem sprzyjającym włączeniu społecznemu, rozumianemu jako wspieranie gospodarki zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.
- Jeden z filarów *Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego* dotyczy przekształcenia regionu Morza Bałtyckiego w miejsce dostępne i atrakcyjne obejmuje obszar priorytetowy utrzymania zwiększenia atrakcyjności regionu Morza Bałtyckiego, zwłaszcza dzięki edukacji, turystyce, kulturze i zdrowiu.
- Kierując się podejściem, że kultura odgrywa kluczową rolę w życiu społecznym, gospodarczym i politycznym, Komisja Europejska zaproponowała nową *Europejską Agendę Kultury*, w której jednym z priorytetów jest pobudzanie kreatywności poprzez kulturę w ramach strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. W dokumencie zauważono, że przemysł kulturowy przyczynia się do pobudzania dynamiki gospodarki europejskiej oraz podnosi konkurencyjność UE.
- Ważny jest pakiet projektów rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczących polityki spójności na lata 2014 – 2020. Jego publikacja rozpoczęła debatę nt. przyszłego kształtu polityki spójności UE, w tym w zakresie wykorzystania szeroko rozumianej kultury (przemysłów kreatywnych, przemysłu czasu wolnego, sportu) jako czynnika prorozwojowego.

- O istotności podejmowanej w programie tematyki świadczyć mogą także inne dokumenty wydawane przez Komisję Europejską, a dotyczące już konkretnych dziedzin, jak np. Zielona Księga i Biała Księga na temat Sportu. Pierwsza dotyczy uwalniania potencjału przedsiębiorstw z branży kultury i branży twórczej, której celem jest rozpoczęcie dyskusji na temat warunków koniecznych dla powstania środowiska stymulującego rozwój europejskiego sektora kreatywnego. Druga określa sport jako dziedzinę mającą coraz większe znaczenie społeczne i gospodarcze, przyczyniając się w dużym stopniu do realizacji strategicznych celów Unii Europejskiej. Dokument omawia zagrożenia oraz wyzwania dla sportu, a także potrzeby i szczególne cechy tego sektora. To również określenie dalszych działań na szczeblu europejskim.
- Na poziomie kraju podstawowym odniesieniem programu jest *Strategia Rozwoju Kraju do 2020 (SRK 2020)*. Program, w różnym stopniu, dotyka wszystkich obszarów strategicznych zawartych w SRK. Aspekt wzmocnienia ośrodków wojewódzkich, regionalnych w zakresie sieciowania ich współpracy z otoczeniem znajduje swoje odzwierciedlenie w dokumencie. Kreowanie mechanizmów współpracy i jej sieciowania w aspekcie terytorialnym, gospodarczym, kulturowym, aktywności fizycznej i edukacji może się okazać jednym z istotniejszych elementów budowy potencjału regionu.
- W Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego zawarto zapisy dotyczące turystyki jako elementu specjalizacji regionów, które cechują się największymi walorami turystycznymi oraz wykorzystania potencjału kulturowego do rozwoju regionalnego jest traktowanie kultury jako ważnego czynnika kreowania nowych sposobów myślenia i działania, z wielkim wpływem na innowacyjność, z czego korzyści mogą czerpać różne gałęzie gospodarki.
- Dokumentem, który dotyka problematyki programu na szczeblu krajowym jest *Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2013*, wraz z *Uzupełnieniem Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2020*, charakteryzująca się horyzontalnym ujęciem wielu zagadnień ze sfery kultury, które następnie znajdują swoje odniesienie w *Narodowych Programach Kultury*, będących podstawowymi dokumentami programowymi realizowania przyjętej strategii. Zadaniem dokumentu jest ukazanie wszystkich uwarunkowań przybliżających sposobność pomnożenia nakładów na kulturę, z wykorzystaniem dobrych przykładów, zasad obowiązujących w stosowaniu funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz niektórych innych programów wspólnotowych, ukierunkowanych na rozwój kultury.
- *Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego*, określa cztery kluczowe obszary tematyczne dla rozwoju kapitału społecznego, wśród których ważną rolę odgrywa kultura i kreatywność. Wyzwaniem rozwojowym sformułowanym w tym obszarze do 2020 roku jest poprawa wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego w budowaniu kapitału społecznego.
- *Krajowy Program Reform – Europa 2020*, określa priorytet konieczność inwestowania w infrastrukturę m.in. w zakresie edukacji, ochrony zdrowia, kultury, turystyki i sportu umożliwiające uwolnienie potencjału regionów oraz zapobiegające pogłębianiu się

nierówności i wyłączenia społecznego oraz istotność identyfikacji i wdrażania kreatywnych pomysłów oraz nowego podejścia do polityki innowacyjności, gdzie szczególnego znaczenia nabierają przemysły kultury i przemysły kreatywne jako obszary zarówno tworzenia, jak i wykorzystywania innowacji.

- W obszarze turystyki, na poziomie regionu, podstawowym dokumentem jest *Strategia rozwoju turystyki w województwie zachodniopomorskim do 2015 roku*. Dokument realizuje koncepcję kompleksowego rozwoju gospodarki turystycznej w regionie. Rozwija i porządkuje bardzo ważne postulaty oraz zapisy związane z potrzebą kreowania na obszarze województwa zachodniopomorskiego markowych produktów turystycznych oraz konkurencyjnej infrastruktury turystycznej i powiązanej z turystyką.
- Dokumentem o charakterze regionalnym ważnym z punktu widzenia dokumentu jest *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego*. To opracowanie o charakterze regionalnym, które stanowi integralny element szeroko pojętego planowania strategicznego w zakresie przestrzennej koordynacji działań. Formułuje on cele gospodarowania przestrzenią województwa i zasady jej kształtowania oraz określa kierunki polityki przestrzennej w długiej perspektywie i w tym sensie jest jednym z podstawowych wyznaczników aktywności niniejszego opracowania w aspekcie inwestycyjnym.
- Główne założenia programu oparte są o zapisy Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego, w tym przede wszystkim o następujące cele kierunkowe:
 - 1.2 Wzrost konkurencyjności województwa w krajowym i zagranicznym ruchu turystycznym
 - 3.1 Rozwój funkcji metropolitalnych Szczecina (w zakresie rozbudowy i poszerzenia oferty placówek kultury oraz usług wyższego rzędu na obszarze SOM)
 - 3.2 Rozwój aglomeracji miejskiej Koszalina (w zakresie planowania i programowania rozwoju potencjału kulturalnego oraz tworzenia instytucji i sieci współpracy o znaczeniu ponadregionalnym)
 - 3.4 Wspieranie rozwoju infrastruktury społeczeństwa informacyjnego (w zakresie informatyzacji placówek kultury oraz rozwoju systemów informacyjnych i publicznych punktów do Internetu zapewniających łatwy dostęp do informacji w tym oferty turystycznej i kulturalnej)
 - 3.6 Poprawa dostępności do obszarów o walorach turystycznych i uzdrowiskowych
 - 4.6 Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych (w zakresie renowacji, rewaloryzacji i adaptacji obiektów przemysłowych i powojennych oraz ich przystosowania na cele kulturalne i sportowo-turystyczne)
 - 6.4 Wzmacnianie tożsamości i integracji społeczności lokalnej
 - 6.5 Rozwijanie dorobku kulturowego, jako fundamentu tożsamości regionalnej

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO - GOSPODARCZEJ

1. Położenie w północno-zachodniej Polsce, nad Bałtykiem, daje województwu zachodniopomorskiemu ogromny potencjał turystyczny. Poza wybrzeżem obfitującym w szerokie piaszczyste plaże, region szczyci się bogactwem tysięcy czystych jezior oraz polodowcowymi wzniesieniami, które zapewniają świetne warunki do uprawiania wszelkich form turystyki aktywnej.
2. W zachodniopomorskim znajdują się dwa parki narodowe - Woliński i w połowie Drawieński - oraz siedem parków krajobrazowych - Barlinecko-Gorzowski (częściowo), Drawski, Cedyński, Iński, Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry, częściowo Park Krajobrazowy „Ujście Warty” oraz Szczeciński Park Krajobrazowy "Puszcza Bukowa".
3. Nie tylko potencjał przyrodniczy stanowi o atrakcyjności turystycznej Pomorza Zachodniego. W regionie tym aż 2 893 zabytków nieruchomych oraz 1 547 zabytków ruchomych wpisanych do rejestru zabytków składa się na zasoby środowiska kulturowego.
4. Województwo zachodniopomorskie szczyci się zachwycającą architekturą i urbanistyką. Szczególnie urokliwe są układy staromiejskie o średniowiecznej metryce, które zachowały rozplanowanie z czasu lokacji. Składają się na nie kościoły farne, ratusze i zespoły zabudowy mieszczańskiej – głównie XIX-wiecznej, ale też kamienice o metryce starszej, XV–XVII-wiecznej. W dobrym stanie zachowały się układy staromiejskie między innymi w Maszewie, Cedyni, Dobrej koło Nowogardu, Darłowie czy w Myśliborzu. Odbudowywane są obecnie zespoły staromiejskie w Szczecinie, Stargardzie Szczecińskim i Kołobrzegu.
5. Bogactwa przyrodnicze i architektoniczne nie są jedynymi elementami stanowiącymi o potencjale województwa zachodniopomorskiego. Ciągła rozbudowa i modernizacja istniejącej bazy sportowej pozwala na organizowanie wielu imprez rekreacyjnych oraz sportowych. Mowa tu o przedsięwzięciach rangi mistrzowskiej, o zasięgu zarówno krajowym, jak i międzynarodowym np. Mistrzostwa Europy w Pływaniu w Szczecinie, Turniej Tenisowy Pekao Szczecin Open, Lekkoatletyczny Memoriał Janusza Kusocińskiego, Puchar Świata w Strzelectwie Osób Niepełnosprawnych, Mistrzostwa Polski w Kolarstwie Szosowym Kobiet czy Wioślarskie Regaty Mistrzów.
6. Obszar sportu ma również ważne znaczenie dla gospodarki. Pełni funkcje ekonomiczne, społeczne i promocyjne. Popularność rodzimych sportowców, nowoczesne obiekty sportowo-rekreacyjne oraz organizowanie ważnych imprez generują popyt na przemysł około sportowy. Mowa tu o branży turystycznej, hotelarskiej, gastronomicznej, rozrywkowej i intelektualno-naukowej.
7. Miasta województwa zachodniopomorskiego (szczególnie Szczecin) dysponują zasobami, które pozwalają na rozwój przemysłów kreatywnych.

8. Główne ośrodki kultury, w których siedzibę mają największe instytucje kulturalne regionu, to miasta: Szczecin i Koszalin. Tutaj mieszczą się niemal wszystkie teatry, 2 filharmonie oraz znaczna część muzeów. Zauważalna jest znacząca dysproporcja w rozkładzie sieci instytucji kultury pomiędzy dużymi miastami, a obszarami wiejskimi, zwłaszcza tymi, które są oddalone od większych aglomeracji miejskich.
9. Na wsiach życie kulturalne skupia się głównie wokół gminnych ośrodków kultury (GOK-ów) oraz bibliotek. Analizy potencjału kulturalnego regionu prowadzone były w 2010 r. na potrzeby aktualizacji *Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020* i prowadziły do wniosku, że w małych miejscowościach widoczne są nie tylko ograniczenia w dostępie do instytucji kultury, ale także niska świadomość kulturowa mieszkańców oraz brak nawyków uczestniczenia w kulturze. Zauważono wówczas, że na niski potencjał kulturowy regionu składa się zły stan infrastruktury oraz niedostatki w ilości podejmowanych inicjatyw lokalnych.
- 10.Z danych za rok 2011 wynika, że w województwie zachodniopomorskim 61% gospodarstw domowych posiadało komputer osobisty z dostępem do Internetu (wartość ta jest zbliżona wskaźników dla całej Polski), jednakże komputer osobisty z dostępem do szerokopasmowego Internetu ma jedynie 39% gospodarstw domowych, co plasuje województwo w skali ogólnokrajowej na 13. pozycji.
- 11.Z budżetu wojewódzkiego w 2011 roku na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego wydano 49 621 469,39 zł, dla porównania średnio w kraju wydano na ten cel 86 510 611,28 zł. Kwota ta jest jedną z najniższych w kraju - 13. pozycja w Polsce. Pozytywnym elementem jest fakt, że w porównaniu do roku 2010 wydatki na ten cel wzrosły.
- 12.Z danych GUS wynika, że w roku 2011 w regionie działało: 25 muzeów, 10 teatrów i instytucji muzycznych, 286 Domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic, 10 galerii i salonów sztuki, 22 kin stałych, 375 bibliotek, 49 placówek informacyjno-bibliotecznych.
- 13.Porównując województwo zachodniopomorskie z innymi regionami Polski pod względem wybranych instytucji kultury można zaobserwować, że w 2011 roku:
- pod względem liczby domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic, zachodniopomorskie zajmuje 5. miejsce;
 - pod względem liczby galerii i salonów sztuki, zachodniopomorskie zajmuje 6. miejsce;
 - pod względem liczby teatrów, zachodniopomorskie zajmuje 8. miejsce;
 - pod względem liczby ludności na 1 miejsce w kinach stałych³ – 8. miejsce w rankingu;
 - pod względem liczby kin stałych - 9. miejsce;
 - pod względem liczby bibliotek publicznych - 10. miejsce;

³ Wskaźniki dot. liczby ludności przypadającej na daną instytucję kultury wybrano ze względu na aktualność dostępnych danych (rok 2011 oraz możliwość ewentualnych porównań w ostatniej dekadzie) oraz na rozdzielenie podkategorii na działalność artystyczną i kulturalną (biblioteki) oraz rozrywkową (kina).

- pod względem liczby ludności na 1 placówkę biblioteczną - 11. miejsce;
- pod względem liczby muzeów, zachodniopomorskie zajmują 12. miejsce;
- pod względem liczby placówek informacyjno-bibliotecznych - 13. miejsce.

Proporcje te w porównaniu z przodującymi województwami obrazują bardzo małą liczbę instytucji kultury w województwie, poza liczbą domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic.

16. W roku 2011 w województwie zachodniopomorskim znajdowało się 25 muzeów (w roku 2010 obiektów takich było 27) – co najmniej jedno muzeum w każdym z powiatów województwa (według danych GUS), wartość ta stanowi 3,2% ogółu obiektów muzealnych w Polsce (województwo zachodniopomorskie zajmuje 12. pozycję w tym względzie). W tym samym roku zanotowano 434 148 zwiedzających muzea i ich oddziały, co stanowi 1,7% ogółu zwiedzających w Polsce.
17. Działalność sceniczną w 2011 r. prowadziło 10 teatrów i instytucji muzycznych, w tym: 2 filharmonie, 1 orkiestra symfoniczna i kameralna, 5 teatrów dramatycznych, 1 teatr operowy, 1 teatr lalek. W roku 2010 istniało 7 teatrów dramatycznych, co oznacza zmniejszenie się tej liczby o dwie instytucje w roku 2011. Województwo zachodniopomorskie zajmuje 7. pozycję w odniesieniu do liczby teatrów i instytucji muzycznych.
18. Analizy ogólnopolskie wskazują, że ponad połowa wszystkich tego typu instytucji, użytkowała odrębne budynki, wybudowane najczęściej w latach 1945-1989. W ciągu ostatnich 10 lat w całej Polsce modernizacji zostało poddanych 70,6% budynków, 14,5% obiektów nie było nigdy modernizowanych, z tego część stanowiły budynki nowe lub wybudowane stosunkowo niedawno i w związku z tym niewymagające remontu. Blisko 50% wszystkich obiektów przystosowanych było dla osób niepełnosprawnych, przy czym przystosowanie to w głównej mierze dotyczyło wejścia do budynku (94,7% ogółu przystosowanych obiektów), udogodnieniami wewnątrz budynku dysponował niemalże co drugi obiekt.
19. Galerie i salony sztuki uzupełniają swoją działalnością ofertę muzeów jako instytucji zajmujących się wystawiennictwem. Na koniec 2011 r. w województwie zachodniopomorskim działało łącznie 10 galerii i salonów sztuki.
20. Łącznie w 2011 r. zorganizowano 139 wystaw krajowych, 142 ekspozycje krajowe oraz 31 wystaw z wykorzystaniem „nowych mediów”. Liczba tych wydarzeń jest w każdym z przypadków niższa od średniej krajowej.
21. Według danych GUS na koniec roku 2011 w województwie zachodniopomorskim funkcjonowały 22 kina (o 6 mniej niż średnia krajowa). Łącznie we wszystkich kinach udział w 49 869 seansach wzięło 1 496 081 widzów, liczba ta jest mniejsza od średniej krajowej, która wynosi 2 541 350 widzów. W porównaniu z rokiem poprzednim w województwie przybyło jedno kino, jednakże od roku 1995 (pierwsze dostępne statystyki w GUS) liczba kin w województwie zmniejszyła się o ponad połowę.
22. W województwie zauważalna jest również tendencja ogólnokrajowa, zgodnie z którą, w roku 2011 znacznie częściej niż w roku poprzednim wybierano seanse produkcji polskiej (zanotowano

- ponad dwa razy więcej widzów na seansach produkcji polskiej, podczas, gdy spadła liczba widzów ogółem).
23. Wraz ze spadkiem liczby placówek bibliotecznych w ostatnich latach (378 placówek bibliotecznych w 2010 roku), zauważa się spadek liczby pracowników w tym obszarze (z 1 131 osób w 2010 r. i 1 119 osób w roku 2011). Tendencja ta jest zauważalna w ostatnim roku, gdyż w poprzednich latach wraz ze spadkiem liczby placówek publicznych wzrastała liczba zatrudnionych tam osób.
 24. Do rejestru zabytków nieruchomych położonych na terenie województwa wpisano do końca 2011 roku 3 347 zabytków, w tym w kategorii: urbanistyka (58), sakralne (853), obronne (68), publiczne (258), zamki (23), pałace (165), dwory (100), zieleń (712), folwarczne (157), gospodarcze (108), mieszkalne (355), przemysłowe (118), cmentarze (245), niezaklasyfikowane (127).
 25. W latach 2007 – 2010 województwo zachodniopomorskie przeznaczyło ok. 2 mln 600 tys. zł na remonty obiektów zabytkowych położonych na terenie całego województwa. Ponadto, w roku 2010 Samorząd Województwa przeznaczył pół miliona złotych na dofinansowanie renowacji bazyliki archikatedralnej, jednego z najważniejszych kościołów Szczecina, jak i województwa.
 26. W roku 2011 na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach, Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego przeznaczył 500 000 zł do rozdysponowania w otwartym naborze wniosków. Z budżetu Województwa Zachodniopomorskiego na 2012 rok udzielono dotacji celowych w łącznej kwocie 699 934,00 zł.
 27. Badanie wiedzy mieszkańców⁴ województwa dotyczącej tradycji regionalnych pokazało, że 58,6% nie umie wymienić żadnej tradycji regionalnej, natomiast osoby, które potrafiły je wskazać, wymieniały głównie na organizowane co roku w Szczecinie „Dni Morza”.
 28. Wydatki z budżetu miasta Szczecina na kulturę fizyczną, turystykę i rekreację (zarówno w ujęciu wydatków bieżących jak i wydatków majątkowych) wzrastają od 2010 roku. W roku 2011 wydatki bieżące na kulturę fizyczną, turystykę i rekreację wyniosły 26 544 230 zł.
 29. Region posiada rozbudowaną infrastrukturę sportową. Na koniec 2010 roku było to - 436 sal sportowych, 188 hal sportowych, 108 stadionów sportowych, 1 708 boisk sportowych, 35 pływalni oraz 100 innych obiektów jak korty tenisowe, lodowiska, tory wioślarskie, strzelnice, zaplecze i centra sportowe.
 30. Potencjał sportowy regionu skupia się na takich dziedzinach, jak: wioślarstwo, kajakarstwo, żeglarstwo, pływanie, co związane jest z jego warunkami naturalnymi.
 31. Na terenie województwa funkcjonuje jeden z ważniejszych Ośrodków Przygotowań Olimpijskich w Wałczu, który dysponuje m.in. pełnowymiarowym boiskiem piłkarskim z widownią na 300 osób, otoczonym bieżnią z możliwością organizowania wszelkich dyscyplin lekkoatletycznych, dwiema halami sportowymi, jedna z widownią na 200 osób - obie sale stwarzają możliwość prowadzenia rozgrywek w kosza, piłkę siatkową, tenisa ziemnego, tenisa stołowego, badmintonu, halową piłkę

⁴ Tożsamość regionalna mieszkańców województwa zachodniopomorskiego, Raport z badań eksploracyjno-diagnostycznych, Szczecin 2012.

nożną, pływalnią krytą o długości basenu 25 m, w części rekreacyjnej jest 55 m zjeżdżalnia, kortami tenisowymi 7 pól do gier, boiskami do piłki siatkowej, profesjonalną salą bokserską, sprzętem pływającym - łódki, kajaki, rowery wodne, narty wodne, siłowniami i ergometrami, komorą do krioterapii, zapleczem do odnowy biologicznej i rehabilitacji.

32. Liczba osób ćwiczących w klubach w województwie zachodniopomorskim plasuje się poniżej średniej krajowej, jednak 9. miejsce (w kontekście małej liczby ludności w województwie) trudno jest oceniać w kategoriach negatywnych. Ważne jest także to, iż liczba ćwiczących w latach 2002-2010 wzrosła o ponad 10 tysięcy.
33. Wzrost liczby ćwiczących (wskaźnik skali zapotrzebowania na usługi i produkty w sferze sportu) w województwie zachodniopomorskim uległ zahamowaniu trzykrotnie w ciągu 12 lat. Jednak od 2008-2010 liczba ćwiczących znacząco wzrosła. W tym też okresie (2008-2012) wyraźnie zmniejszała się dysproporcja między średnią liczbą ćwiczących dla wszystkich województw, a liczbą ćwiczących w województwie zachodniopomorskim.
34. Zdecydowana większość ćwiczących to dzieci i młodzież do lat 18. Charakterystyka naszego społeczeństwa (jako starzejącego się społeczeństwa) wymaga aktywizacji nie tylko osób pełnoletnich, ale także (a w kontekście zmian demograficznych może przede wszystkim) osób starszych.
35. Liczba klubów w województwie zachodniopomorskim nie jest wysoka, w województwie istniało w roku 2010, 701 klubów sportowych (średnia dla kraju to 830 klubów). W ich ramach istnieje 1 214 sekcji, dla wszystkich kategorii sportowych, a usportowieniem i aktywnością fizyczną – ruchową, zarówno w sporcie wyczynowym, jak i amatorskim, objęto w 2010 roku ponad 46 tys. uczestników. Zawodników uprawiających sport, rozumianych w sensie deklarowanej przynależności klubowej, było w 2010 roku 24 tys.
36. Z klubów województwa zachodniopomorskiego pochodziło 17 olimpijczyków (Londyn 2012) (piąte miejsce wśród województw z całego kraju).
37. Rozwój poszczególnych dyscyplin sportowych (zarówno w sporcie amatorskim jak i wyczynowym) uwarunkowany jest dostępnością do specjalistycznych obiektów sportowych. Widać to po liczbie olimpijczyków w poszczególnych dyscyplinach z województwa zachodniopomorskiego:
 - 4 w kolarstwie torowym (w Szczecinie znajduje się tor kolarski),
 - 2 w pływaniu (przede wszystkim zmodernizowany obiekt Floating Arena MOSRiR),
 - 2 w lekkoatletyce (np. stadion przy ul. Litewskiej)
 - 4 w sportach wodnych (żeglarstwo i wioślarstwo) – naturalne akweny, baza szkoleniowa.
38. Liczba obiektów sportowych w województwie zachodniopomorskim jest nieco większa niż średnia dla wszystkich województw (1 021 w województwie, 1 015 średnia dla kraju)
39. Liczba orlików w województwie zachodniopomorskim plasuje je na czwartym miejscu w kraju (175 obiektów).

40. Województwo zachodniopomorskie plasuje się na 7. pozycji w odniesieniu do długości ścieżek rowerowych, w 2010r. w województwie było 659,3 km ścieżek rowerowych, jest to wyższa liczba niż średnia dla kraju (592 km).
41. W regionie widoczny jest wzrost popularności sportu i rekreacji fizyczno – ruchowej. Dane dla piłki nożnej mówią o wzroście z 2008 do 2010 roku o około 3 tys. (z 17 tys. ćwiczących, do ponad 20 tys.), dla siatkówki to wzrost około tysiąca osób (z 3,5 tys. w 2008 do 4,5 tys. w 2010 roku), w kajakarstwie wzrost z nieco ponad 300 ćwiczących w 2008 roku, do 500 w 2010.
42. Wzrost zainteresowania sportem powoduje wzrost zapotrzebowania na kadrę szkoleniową, czyli trenerów i instruktorów sportu, których w roku 2008 było prawie 1 600 osób (547 trenerów i 1 041 instruktorów), zaś w roku 2010 było ich już prawie 1 900 osób (626 trenerów i 1 249 instruktorów). Zarówno liczba trenerów jak i instruktorów w województwie zachodniopomorskim (9. miejsce w rankingu województw) jest poniżej średniej krajowej, jednak od 2004 w obu kategoriach widać dynamiczny wzrost, co może pozytywnie rokować na przyszłość
43. Zauważalna jest bardzo mała liczba organizacji pożytku publicznego działających w dziedzinach sportu, turystyki i wypoczynku, plasują one województwo zachodniopomorskie na przedostatnim miejscu w kraju (na terenie województwa w roku 2012 działało 91 organizacji pożytku publicznego działających w obszarze sportu, turystyki, wypoczynku).
44. Ciągła modernizacja i rozbudowa istniejącej bazy sportowej daje możliwość organizowania wielu imprez rekreacyjnych czy sportowych, przede wszystkim o randze mistrzowskiej, zarówno o zasięgu krajowym jak i międzynarodowym np. Mistrzostwa Europy w Pływaniu w Szczecinie, Turniej Tenisowy Pekao Szczecin Open czy Lekkoatletyczny Memoriał Janusza Kusocińskiego, a także mecze młodzieżowych reprezentacji Polski w piłce nożnej w Kołobrzegu, mecz eliminacyjny do Mistrzostw Europy w 2013 roku w koszykówce mężczyzn Polska-Finlandia w Koszalinie, imprezy rangi Mistrzostw Europy i Polski w nartach wodnych w Szczecinku, Puchar Świata w Strzelectwie Osób Niepełnosprawnych, Mistrzostwa Polski w Kolarstwie Szosowym Kobiet czy Wioślarskie Regaty Mistrzów.
45. Obszar sportu pełni także w sferze gospodarki funkcje ekonomiczne, społeczne i promocyjne. Popularność naszych sportowców (także niepełnosprawnych), nowoczesne obiekty rekreacyjno-sportowe oraz organizowane imprezy rekreacyjne i sportowe generują popyt na przemysł około sportowy tj. branża turystyczna, hotelarska, gastronomiczna, rozrywkowa i intelektualno-naukowa.
46. Województwo zachodniopomorskie położone jest w północno-zachodniej części Polski, na wybrzeżu Morza Bałtyckiego. Kwestią niezwykle istotną z punktu widzenia rozwoju turystyki (głównie zagranicznej), jest to, że województwo od zachodu graniczy z niemieckimi krajami związkowymi, Brandenburgią i Meklemburgią-Pomorzem Przednim. Jak pokazują dane GUS, w roku 2011 najliczniejszą grupą turystów zagranicznych w Zachodniopomorskim byli właśnie Niemcy – 293 419 osób.

47. Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że Zachodniopomorskie jest jednym z dwóch województw, posiadających dostęp do Morza Bałtyckiego. Wyniki badania przeprowadzonego w roku 2011⁵ pokazują, że dwoma największymi atrakcjami regionu wskazywanymi przez turystów zagranicznych, są morze oraz plaża. Warto zatem podejmować działania promocyjne, akcentujące właśnie te walory województwa.
48. Bliskość granicy morskiej ze Skandynawią, daje szanse na rozwój transportu promowego z północną częścią Europy. Przejazdy pasażerskie spełniają również funkcję atrakcji dla odwiedzających region turystów.
49. Baza noclegowa Zachodniopomorskiego jest bardzo zróżnicowana, a liczba obiektów zbiorowego zakwaterowania⁶, od kilku lat stale rośnie. W roku 2004 było w województwie 133 obiektów hotelowych, a w roku 2011 już 208. Poza obiektami hotelowymi, w roku 2011 odnotowano 59 pól kempingowych oraz 50 zespołów domków turystycznych. Liczba pozostałych turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania wyniosła w roku 2011 528.
50. W roku 2011 sprawozdawczością objęte zostały również turystyczne obiekty indywidualnego zakwaterowania (tj. pokoje gościnne i kwatery agroturystyczne, które posiadały co najmniej 10 miejsc noclegowych). Liczbę tych obiektów ustalono na 330, z czego 296 to pokoje gościnne. W obiektach tych udostępniono 7 563 miejsca noclegowe. Z obiektów indywidualnego zakwaterowania w 2011 r., skorzystało 47 077 turystów (w tym 5 209 turystów zagranicznych), którym udzielono 244 003 miejsc noclegowych (w tym 24 989 turystom zagranicznym).
51. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w obiektach indywidualnego zakwaterowania wyniósł średnio w województwie 25,3%. Najwięcej miejsc noclegowych w pokojach gościnnych i kwaterach agroturystycznych odnotowano w powiatach położonych w pasie nadmorskim: kołobrzeskim, koszalińskim, m. Świnoujściu, powiecie kamieńskim i gryfickim, gdzie łącznie było dostępnych 79,7% miejsc noclegowych w obiektach indywidualnego zakwaterowania w województwie zachodniopomorskim. Udział osób korzystających z noclegów w tych obiektach wyniósł 80,2%, a udzielonych noclegów – 81,9% w skali województwa zachodniopomorskiego.
52. W przeciwieństwie do liczby obiektów zbiorowego zakwaterowania, liczba miejsc noclegowych malała (miejsca przygotowane dla turystów, bez względu na to czy są zajęte czy nie; do liczby miejsc nie zalicza się tzw. miejsc dostawnych oraz miejsc zajętych przez personel obiektu i inne osoby stale zamieszkujące w obiekcie⁷) – w roku 2004 było ich 97 216, natomiast w roku 2011 liczba ta wyniosła 89 309.
53. Maleje również stopień wykorzystania miejsc noclegowych. W roku 2008 było to 47,59%, w 2009 nastąpił spadek do 46,08% a w 2010 do 44,32%. Niewielki wzrost nastąpił w roku 2011 (o 0,28%). Średnia gęstość bazy noclegowej dla Polski w 2011 r. wyniosła 1,9 miejsca noclegowego na 1 km² powierzchni. Wartości wyższe niż średnia krajowa odnotowano

⁵ Raport końcowy z badania struktury krajowego i zagranicznego ruchu turystycznego w województwie zachodniopomorskim w okresie sezonu letniego oraz poza sezonem w 2011 r., Zachodniopomorska Grupa Doradcza Sp. z o.o., 2011 r.

⁶ Zgodnie z klasyfikacją stosowaną przez Eurostat, obiekty noclegowe dzielą się na obiekty zbiorowego i indywidualnego zakwaterowania. Do obiektów indywidualnego zakwaterowania zaliczane są pokoje gościnne (kwatery prywatne) oraz gospodarstwa agroturystyczne (źródło: „Turystyka w 2010 r.”, GUS).

⁷ Słownik Pojęć Statystycznych - Portal informacyjny GUS

- w 5 województwach, wśród których przodowało województwo małopolskie - 4,8 miejsca noclegowego na 1 km² powierzchni oraz zachodniopomorskie - 4,7.
54. Pod względem liczny ogółu nocujących turystów, Zachodniopomorskie w roku 2011 było 4. w kraju (za województwem mazowieckim, małopolskim i dolnośląskim) oraz 5. pod względem liczby nocujących turystów zagranicznych (za województwem mazowieckim, małopolskim, dolnośląskim i śląskim).
 55. Jak pokazują wyniki badania przeprowadzonego w roku 2011⁸, najliczniejszą grupą turystów przybywających do Zachodniopomorskiego, były osoby w wieku 18-24 (29,4% w przypadku turystów krajowych) oraz powyżej 50. roku życia (20,6% turystów krajowych, 48,6% turystów zagranicznych). Wskazywałoby to na konieczność przygotowania odrębnej oferty turystycznej, która spełni oczekiwania zarówno młodszych (stawiających przede wszystkim na turystykę aktywną oraz na imprezy/rozrywkę), jak i starszych odwiedzających (chcących wypoczywać).
 56. Łącznie Zachodniopomorskie dysponuje 6 728,2 km szlaków turystycznych. Najdłuższe z nich to szlaki piesze nizinne - 3 554,7 km. Łącznie jest ich 120, w tym m.in. 1 szlak pieszy międzynarodowy (Portugalia-Estonia), 6 szlaków tematycznych (takich jak np. Miejski Szlak Szachowego Mistrza Świata Emanuela Laskera, czy Ścieżka dydaktyczno-turystyczna w Policach Hydriewerke Pölitz AG).
 57. Łączna długość tras rowerowych to 2 662,6 km, najdłuższa z nich to Nadmorski Szlak Kolarski, o długości 258 km. Przebiega on wzdłuż wybrzeża Południowego Bałtyku, jest szlakiem o niezwykłych walorach przyrodniczych, historycznych i kulturowych.
 58. Długość szlaków kajakowych wynosi 122 km. Wśród tras wodnych, warto wymienić chociażby spływ rzeką Piławą, czy Szlakiem Starej Drawy. Podczas spływów kajakowych można zobaczyć zabytkowe młyny i elektrownie wodne, największe w Europie wrzosowiska, zabytki architektury sakralnej, słowiańskie grodziska, bunkry, zapory i inne pozostałości umocnień Wału Pomorskiego.
 59. Na tle kraju, Zachodniopomorskie plasuje się na 2. miejscu (zaraz za Małopolską) pod względem całkowitej długości szlaków turystycznych, przy czym znajduje się na 1. miejscu pod względem długości nizinnych szlaków pieszych.
 60. Największym miastem i stolicą województwa jest Szczecin, znany z wielu cennych zabytków architektury oraz innych atrakcji turystycznych. Są to m.in. Zamek Książąt Pomorskich, Wały Chrobrego, Katedra Św. Jakuba, Ogród Różanka czy też muzea.
 61. W województwie zachodniopomorskim działalnością związaną z kulturą, rozrywką i rekreacją zawodowo zajmuje się 3 706 osób (stan na 30.06.2012 r.). Znaczącą większość tej liczby stanowią osoby zatrudnione w sektorze prywatnym – 3 481, w publicznym – jedynie 225.⁹
 62. Według danych Północnej Izby Gospodarczej przeciętne zatrudnienie w sektorze kreatywnym w Zachodniopomorskiem to 11 796, a w samym Szczecinie – 1 997 (dane za rok 2010). Do

⁸ Raport końcowy z badania struktury krajowego i zagranicznego ruchu turystycznego w województwie zachodniopomorskim w okresie sezonu letniego oraz poza sezonem w 2011 r., Zachodniopomorska Grupa Doradcza Sp. z o.o., 2011 r.

⁹ *Biuletyn statystyczny województwa zachodniopomorskiego – II kwartał 2012*, GUS, Szczecin: sierpień 2012.

sektora kreatywnego w Szczecinie należy około 800 podmiotów. Są one związane głównie z fotografią, specjalistycznym projektowaniem (planowanie i aranżacja wnętrz, projektowanie mebli, pracownie projektowe i plastyczne, studia graficzne i kreślarskie, biura projektów), reklamą, wytwórniami muzycznymi.¹⁰

63. Przemysł kreatywny jest nową wartością, która powstaje, gdy spotykają się techniczna innowacja, kreacja artystyczna i przedsiębiorczość. Koncentracja twórców, przedsiębiorców i odbiorców w miastach czyni je miejscami z atrakcyjną atmosferą oraz daje możliwości realizacji międzybranżowych i międzysektorowych projektów. Skutkuje to pojawieniem się na tym obszarze kreatywnych przedsiębiorców, a za nimi kolejnych, oferujących zróżnicowane usługi (miejsca pracy).¹¹
64. Duży potencjał kreatywny województwa zachodniopomorskiego tkwi w edukacji artystycznej. W regionie znajduje się 35 szkół artystycznych (dających i niedających uprawnień zawodowych łącznie) kształcących głównie w zakresie muzyki.¹² Stosunek liczby tych szkół do liczby ludności plasuje zachodniopomorskie na 6. miejscu wśród innych województw. Pod względem proporcji liczby osób uczących się w szkołach artystycznych do ogólnej liczby ludności nasze województwo zajmuje 9. pozycję. Duże oczekiwania związane są z nowopowstałą (w 2010 roku) Akademią Sztuki w Szczecinie. Jest to jedyna uczelnia artystyczna w Polsce, która łączy w sobie muzykę (m.in. instrumentalistyka, wokalistyka, kameralistyka) oraz sztuki wizualne (m.in. grafika, architektura wnętrz, multimedia).
65. W województwie zachodniopomorskim powstaje coraz więcej organizacji pozarządowych, działających jako para-firmy lub para-formalne instytucje. Po obliczeniu stosunku liczby zarejestrowanych organizacji pozarządowych do liczby ludności w poszczególnych województwach, zachodniopomorskie zajmuje 4. miejsce (za mazowieckim, warmińsko-mazurskim i lubuskim). Spośród wszystkich organizacji pozarządowych w regionie 591 zajmuje się kulturą, sztuką oraz ochroną dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. Taki wynik po przeliczeniu na liczbę ludności lokuje zachodniopomorskie dopiero na 10. miejscu wśród innych województw.¹³

¹⁰Dane z prezentacji Północnej Izby Gospodarczej dostępnej pod adresem: <http://www.hk24.de/share/vertretungberlin/Wiecaszek.pdf>, dostęp 21.11.2012 r.

¹¹ Frederic Messeeuw, *Kreatywność koło napędowe rozwoju gospodarczego* [w:] *Blżej Brukseli 05*, listopad 2010.

¹² *Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2010/2011*, GUS, Warszawa: grudzień 2011.

¹³ Obliczenia własne na podstawie danych dostępnych na <http://bazy.ngo.pl>.

ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - duża liczba zabytków nieruchomych w regionie, zwłaszcza z kategorii sakralnych i zieleni; - duża liczba domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic; - różnorodność instytucji kultury w regionie; - różnaita i ciekawa oferta wydarzeń kulturalnych; - duża liczba inwestycji dotyczących rewitalizacji m.in. budynków, układów urbanistycznych; - wzrastające wydatki na działalność kulturalną w regionie; - efektywne pozyskiwanie funduszy z programów Unii Europejskiej na rozwój infrastruktury kulturalnej, turystycznej i sportowej; - rozwinięta infrastruktura sportowa; - możliwości i umiejętność organizacji sportowych imprez o znaczeniu ogólnopolskim i ogólnoświatowym; - uznana kadra sportowa (duża liczba sportowców z województwa uczestniczących na Olimpiadzie w 2012 r.); - atrakcyjne zasoby naturalne, walory przyrodnicze (wykorzystanie potencjału Morza Bałtyckiego, duży obszar jezior); - rozwinięta baza noclegowa (duża liczba obiektów hotelowych świadczących szeroki wachlarz usług o wysokim standardzie); - wysoki udział regionu w krajowym i zagranicznym ruchu turystycznym; - rozwinięta infrastruktura turystyczna; - atrakcyjność przyrodnicza regionu wpływająca na duże możliwości uprawiania turystyki kwalifikowanej oraz dyscyplin sportowych; - wysoka dostępność województwa poprzez transport wodny (połączenia promowe z portów Świnoujście, Kołobrzeg) zwłaszcza z krajami Skandynawii; - duże zaangażowanie władz regionalnych i lokalnych oraz mieszkańców w działalność w sektorze turystyki; - silna marka uzdrowiska w Kołobrzegu; 	<ul style="list-style-type: none"> - wysokie koszty prac konserwatorskich i utrzymania obiektów zabytkowych; - różnoraka struktura własnościowa obiektów zabytkowych; - mała skuteczność w zarządzaniu obiektami zabytkowymi, w kontekście oddawania ich do użytku publicznego; - rozproszenie działań w obszarze dziedzictwa kulturowego; - nierównomierne rozmieszczenie instytucji kultury w regionie; - infrastruktura instytucji kultury wymagająca modernizacji oraz doposażenia, szczególnie na obszarach wiejskich; - niski stopień innowacyjności w ofercie instytucji kultury – mała ilość działań wykorzystujących nowoczesne technologie; - niedostateczne przygotowanie do skutecznego zarządzania instytucjami kultury; - słaba rozpoznawalność regionu, jego dorobku kulturowego oraz produktów turystycznych na arenie międzynarodowej; - jedne z niższych w kraju nakłady na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego; - konieczność wpierania instytucji kultury środkami publicznymi – niska rentowność tych instytucji ze względu na bark postaw przedsiębiorczych; - niewystarczająca uwaga zwrócona na zachowanie tradycyjnych zespołów osadniczych; - brak powiązań i wspólnych działań/inicjatyw instytucji państwowych i prywatnych; - niewielki zakres usług kulturalnych oraz ich niska jakość, w odniesieniu do oferty ośrodków europejskich; - niska świadomość kulturowa mieszkańców obszarów wiejskich; - brak wiedzy/świadomości na temat znaczenia przemysłów kreatywnych; - brak dedykowanych systemów finansowania przemysłów kreatywnych; - mała liczba specjalistycznych obiektów sportowych, umożliwiających organizację

	<p>impres sportowych międzynarodowych o wysokiej randze;</p> <ul style="list-style-type: none"> – mała liczba organizacji pożytku publicznego działających w dziedzinach sportu, turystyki i wypoczynku, plasująca województwo zachodniopomorskie na przedostatnim miejscu w kraju; – rozbudowana aczkolwiek wymagająca modernizacji infrastruktura sportowa; – niskie nakłady na działalność związaną z kulturą fizyczną; – niższy od średniej krajowej, odsetek osób systematycznie uprawiających aktywność fizyczną; – niższa niż średnia krajowa, liczba klubów sportowych; – niski stopień wykorzystania istniejącej bazy noclegowej; – silna sezonowość produktów turystycznych z którymi głównie jest identyfikowane województwo;
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – promocja wyrobów regionalnych wpisanych na listę produktów tradycyjnych; – wzrost zainteresowania wyglądem przestrzeni publicznej; – rosnące zainteresowanie wykorzystaniem nowoczesnych technologii w instytucjach kultury; – rosnące zainteresowanie dużymi wydarzeniami kulturalnymi (festiwale muzyczne, imprezy sportowe); – zmieniające się trendy w aktywności fizycznej, promowanie aktywnego stylu życia; – możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych (m.in. możliwość korzystania ze wsparcia w ramach programów operacyjnych), na cele związane z dalszym rozwojem produktów turystycznych; – rosnąca liczba korzystających z noclegów w woj. zachodniopomorskim turystów krajowych i zagranicznych; 	<ul style="list-style-type: none"> – system edukacji nie przygotowujący do kreatywnego myślenia, na wszystkich szczeblach kształcenia; – coraz większe możliwości korzystania z oferty kulturalnej bez wychodzenia z domu; – biurokracja i sformalizowanie programów europejskich i rządowych; – konkurencja innych ośrodków kulturalnych województw ościennych oraz międzynarodowych; – niskie nakłady na kształcenie postaw prozdrowotnych i promocję aktywności fizycznej. – porównywalność kosztów wyjazdów turystycznych krajowych i zagranicznych; – niewystarczający poziom finansowania w zakresie czasu wolnego; – zachodzące zmiany w sposobie spędzania czasu wolnego (np. spędzanie czasu w galeriach handlowych); – spowolnienie gospodarcze spowodowane kryzysem ekonomicznym.

Analiza SWOT dla przemysłów kreatywnych

W związku z faktem, że sektor kreatywny jest dopiero w fazie wyodrębniania się spośród innych przemysłów oraz nie określono jasno jego definicji, nie jest obszarem objętym systematycznymi badaniami. Brakuje ogólnopolskich rejestrów i wiarygodnych danych, które pozwoliłyby na porównania międzywojewódzkie. Wobec tego, poniższa analiza SWOT stanowi jedynie zarys szans i zagrożeń rozwoju przemysłów kreatywnych w województwie zachodniopomorskim.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – inicjowanie imprez kulturalnych promujących regionalnych twórców – powstanie Akademii Sztuki w Szczecinie – duży potencjał kreatywny, wysoka jakość usług, wykwalifikowani pracownicy, a także wykorzystanie nowych technologii w tworzeniu innowacyjnych produktów i usług – coraz większe zainteresowanie środowisk nauki i biznesu działalnością w sektorze kreatywnym 	<ul style="list-style-type: none"> – brak zebrania działań z zakresu przemysłów kreatywnych w ramy instytucjonalne, – marginalny udział przemysłów kreatywnych w strukturze gospodarczej, – mimo iż w Zachodniopomorskiem funkcjonuje stosunkowo duża liczba organizacji pozarządowych, to priorytety jedynie niewielkiej ich część dotyczą kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, – reprezentanci sektora przemysłów kreatywnych nie są świadomi dostępnych instrumentów wsparcia oferowanych w regionie, nie korzystają też w pełni z potencjałów naukowego, badawczego i edukacyjnego, które mogłyby stać się siłami napędowymi rozwoju gospodarczego w tym sektorze, – problemy związane z realizacją czyli wdrożeniem kreatywnego potencjału w kontekst działalności gospodarczej (wynika to przede wszystkim ze struktury firm – przeważają w niej mikro przedsiębiorstwa)
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – wzrost przepływu wiedzy w skali globalnej oraz internacjonalizacja regionalnego potencjału twórczego może zapewnić udział reprezentantów zachodniopomorskich instytucji i przedsiębiorstw w projektach międzynarodowych dot. sektora kreatywnego, – szerokie możliwości uczestniczenia w międzynarodowych sieciach współpracy jak i możliwość otrzymania wsparcia finansowego na taką działalność stwarzają m.in. europejskie programy ramowe oraz makroregionalne (dot. np. Regionu Morza 	<ul style="list-style-type: none"> – kryzys gospodarki światowej – silna konkurencja ze strony innych ośrodków – nieumiejętność z korzystania z ochrony praw własności intelektualnej – niedostosowanie programów nauczania do potrzeb sektorów kreatywnych – niska innowacyjność – niski poziom zaawansowania polskich przedsiębiorstw – słaba współpraca w ramach klastrów

<p>Bałtyckiego czy Europy Centralnej).</p> <ul style="list-style-type: none">– szansą na przełamanie barier rozwojowych firm kreatywnych są działania zmierzające do ukształtowania wyspecjalizowanych usług finansowych,– stworzenie spójnej polityki regionalnej dla sektora przemysłów kreatywnych, podkreślanie jego znaczenia w innych dokumentach strategicznych a także włączanie aspektów związanych z rozwojem potencjału kreatywnego do innych polityk sektorowych np. w zakresie planowania przestrzennego	
--	--

Cel strategiczny 1

Rozwój przemysłów czasu wolnego w oparciu o zasoby regionu

Rozwój przemysłów kreatywnych

W kontekście atrakcyjności regionu zachodniopomorskiego należy pamiętać o sektorach kreatywnych, które stają się istotnymi działami gospodarki wnoszącymi znaczącą wartość dodaną do innych sektorów (odpowiadają za 2,7% eksportu towarów UE). Zalicza się do nich jednostki, które opierają swoją działalność na eksploatacji własności intelektualnej wytworzonej dzięki wykorzystaniu kreatywności, umiejętności i talentów swoich pracowników. Przemysł kreatywny jest nową wartością, która powstaje, gdy spotykają się techniczna innowacja, kreacja artystyczna i przedsiębiorczość. Koncentracja twórców, przedsiębiorców i odbiorców w miastach województwa zachodniopomorskiego uczyni je miejscami z atrakcyjną atmosferą oraz da możliwości realizacji międzybranżowych i międzysektorowych projektów. Skutkować to będzie pojawieniem się na tym obszarze wysokiej jakości kapitału ludzkiego, kreatywnych przedsiębiorców, a za nimi kolejnych, oferujących zróżnicowane usługi (miejsca pracy). Kreatywność jest także kluczowym komponentem innowacyjności wspieranej przez region. Istotne z punktu widzenia województwa jest wsparcie konkurencyjności i rozwoju poprzez zoptymalizowane użycie kreatywności jej mieszkańców. Wiąże się to ze zwiększającym się zapotrzebowaniem na jakość i różnorodność produkowanych produktów i usług. Coraz większego znaczenia nabierają bowiem czynniki konkurencyjności związane z wymiarem niematerialnym tj. umiejętności, idee i pomysły.

Priorytety

- 1.1. Wzmocnienie tożsamości regionalnej i zapewnienie ciągłości rozwoju kultury na Pomorzu Zachodnim**
- 1.2. Rewitalizacja i ochrona dziedzictwa Gryfitów na Pomorzu Zachodnim**
- 1.3. Kreowanie i promocja markowych produktów czasu wolnego**
- 1.4. Wykorzystanie nowoczesnych technologii w tworzeniu innowacyjnych produktów i usług służących prezentacji oferty czasu wolnego**

Priorytet 1.1.

Wzmocnienie tożsamości regionalnej i zapewnienie ciągłości rozwoju kultury na Pomorzu Zachodnim

- 1.1.1. Budowa historycznych osad tematycznych i skansenów
- 1.1.2. Zespoły historycznej zabudowy pensjonatowej i uzdrowskiej np.
- 1.1.3. Kraina w kratkę - tworzenie i rozwój szlaków turystyki kulturowej w oparciu o elementy dziedzictwa kulturowego

Priorytet 1.2.

Rewitalizacja i ochrona dziedzictwa Gryfitów na Pomorzu Zachodnim

- 1.2.1. Znaki dawnej przeszłości. Rewitalizacja historycznych miast o średniowiecznym układzie urbanistycznym i systemie średniowiecznych obwarowań miejskich
- 1.2.2. Zamki książęce i rycerskie, założenia rezydencjalne pałacowe i dworskie

Priorytet 1.3.

Kreowanie i promocja markowych produktów czasu wolnego

- 1.3.1. Zachodniopomorski Szlak Żeglarski
- 1.3.2. Turystyka kajakowa.
- 1.3.3. Zachodniopomorska Kraina Wodna:
- 1.3.4. Przez Zachodniopomorskie na dwóch kołach
- 1.3.5. Galopem przez Zachodniopomorskie
- 1.3.6. Zachodniopomorska Sieć Szlaków Off-road
- 1.3.7. Szlakiem kamperowym po Pomorzu Zachodnim
- 1.3.8. Samochodowy Szlak Turystyczny
- 1.3.9. Nordic walking na Pomorzu Zachodnim
- 1.3.10. Zachodniopomorskie uzdrowiska - wypoczynek, zdrowie, uroda i relaks

- 1.3.11. Zagraj w golfa na Pomorzu Zachodnim
- 1.3.12. Zachodniopomorskie Spa & wellness - czuj się zdrowo i komfortowo
- 1.3.13. Szlakiem zachodniopomorskich ogrodów
- 1.3.14. Organizacja imprez sportowych
- 1.3.14. Promocja bazy sportowej i rekreacyjnej w celu organizacji imprez sportowych (krajowych i europejskich)
- 1.3.15. Upowszechnienie sportu wśród dzieci i młodzieży

Priorytet 1.4.

Wykorzystanie nowoczesnych technologii w tworzeniu innowacyjnych produktów i usług służących prezentacji oferty czasu wolnego

- 1.4.1 Digitalizacja zasobów bibliotecznych, archiwalnych i muzealnych wraz z systemem udostępniania
- 1.4.2 Kino + - Wojewódzki program cyfryzacji kin
- 1.4.3 Biblioteka +
- 1.4.4 Dom Kultury +
- 1.4.5 E- turystyka
- 1.4.6 Wdrożenie i rozwój systemu informacji oraz promocji oferty czasu wolnego

Cel strategiczny 2

Budowa potencjału przemysłów kreatywnych

Priorytety

2.1. Stworzenie innowacyjnych i kreatywnych instrumentów edukacyjnych

2.2. Promocja przemysłów kreatywnych

2.3. Podnoszenie kompetencji i budowa struktur przemysłów kreatywnych

2.4. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury przemysłów kultury o znaczeniu ponadregionalnym

Priorytet 2.1.

Stworzenie innowacyjnych i kreatywnych instrumentów edukacyjnych

2.1.1 Wsparcie dla uczelni w zakresie kierunków zamawianych (przyczyniające się do rozwoju kreatywności)

2.1.2 System stypendiów i dotacji

2.1.3 Podnoszenie kompetencji kadry naukowej w zakresie kreatywności

2.1.4 Budowa Inkubatora Przemysłów Kreatywnych

Priorytet 2.2.

Promocja przemysłów kreatywnych

2.2.1 Pomysłowe Zachodnie Pomorze

2.2.2 Zachodniopomorskie Firmy Dają Impuls

2.2.3. Kreatywny Gadżet

2.2.4 Otwarty Konkurs Ofert dla Biznesu działającego w zakresie Przemysłów Kreatywnych

Priorytet 2.3.

Podnoszenie kompetencji i budowa struktur przemysłów kreatywnych

2.3.1 Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników przemysłu czasu wolnego i przemysłów kreatywnych

2.3.2 Wykorzystanie instrumentów ekonomicznych do rozwoju przemysłów kreatywnych

2.3.3 Rozwój inicjatyw klastrowych w dziedzinie przemysłów kreatywnych

Priorytet 2.4.

Rozbudowa i modernizacja infrastruktury przemysłów kultury o znaczeniu ponadregionalnym

2.4.1 Rozbudowa Teatru Polskiego (Teatr Szekspirowski)

2.4.2 Centrum Nauki (Muzeum Fal)

ZAŁOŻENIA PROGRAMU STRATEGICZNEGO:		PRZEMYSŁY CZASU WOLNEGO I PRZEMYSŁY KREATYWNE				
Jednostka Wiodąca: UMWZ (Lider):		WTGiP				
Jednostka Współpracująca UMWZ:		WKNiDN, WEiS, WZS, WZRPO,				
Członek Zarządu odpowiedzialny za Program:		Wicemarszałek Województwa Zachodniopomorskiego – Wojciech Drożdż				
OCENA POKRYCIA SRWZ PRZEZ PROGRAMY STRATEGICZNE						
Nr Celu	Cele główne Programu Strategicznego wpisujące się w Cele Kierunkowe SRWZ	Nr celu kierunkowego SRWZ	Uwagi (opis)	Wskaźniki rezultatu opisujące Cele główne PS		
				wartość bieżąca	wartość docelowa do roku:	
					2020	2022
1.	Rozwój przemysłów czasu wolnego w oparciu o zasoby regionu	1.2. 6.4. 6.5.	-			
2.	Budowa potencjału przemysłów kreatywnych	1.1. 1.3. 5.1	W kontekście atrakcyjności regionu Pomorza Zachodniego należy pamiętać o sektorach kreatywnych, które stają się istotnymi działami gospodarki wnoszącymi znaczącą wartość dodaną do innych sektorów (odpowiadają za 2,7% eksportu towarów UE). Zalicza się do nich jednostki, które opierają swoją działalność na eksploatacji własności intelektualnej wytworzonej dzięki wykorzystaniu kreatywności, umiejętności i talentów swoich pracowników. Przemysł kreatywny jest nową wartością, która powstaje, gdy spotykają się techniczna innowacja, kreacja artystyczna i przedsiębiorczość. Koncentracja twórców, przedsiębiorców i odbiorców w miastach województwa zachodniopomorskiego uczyni je miejscami z atrakcyjną atmosferą oraz da możliwości realizacji międzybranżowych i międzysektorowych projektów. Skutkować to będzie pojawieniem się na tym obszarze wysokiej jakości kapitału ludzkiego, kreatywnych przedsiębiorców, a za nimi kolejnych, oferujących zróżnicowane usługi (miejsca pracy). Kreatywność jest także kluczowym komponentem innowacyjności wspieranej przez region. Istotne z punktu widzenia województwa jest wsparcie konkurencyjności i rozwoju poprzez zoptymalizowane użycie kreatywności jej mieszkańców. Wiąże się to ze zwiększającym się zapotrzebowaniem na jakość i różnorodność produkowanych produktów i usług. Coraz większego znaczenia nabierają bowiem			

			czynniki konkurencyjności związane z wymiarem niematerialnym tj. umiejętności, idee i pomysły.			
MACIERZ CELÓW i PRIORYTETÓW PROGRAMU STRATEGICZNEGO *)						
Nr Prior	Priorytety Programu Strateg.:	Przyporządkowanie do Celu głównego Programu Strategicznego	Czy dany Priorytet dotyczy również obszaru objętego innym Programem Strategicznym?		Wskaźniki rezultatu o Priorytety	
					wartość bieżąca	wartość do r 2020
1.1.	Wzmocnienie tożsamości regionalnej i zapewnienie ciągłości rozwoju kultury na Pomorzu Zachodnim	1. Rozwój przemysłów czasu wolnego w oparciu o zasoby regionu	-			
1.2.	Rewitalizacja i ochrona dziedzictwa Gryfitów (dziedzictwa kulturowego) na Pomorzu Zachodnim		-			
1.3.	Kreowanie i promocja markowych produktów czasu wolnego		Marketing Terytorialny			
1.4.	Wykorzystanie nowoczesnych technologii w tworzeniu innowacyjnych produktów i usług służących prezentacji oferty czasu wolnego		-			
2.1.	Stworzenie innowacyjnych i kreatywnych instrumentów edukacyjnych	2. Budowa potencjału przemysłów kreatywnych	-			
2.2.	Promocja przemysłów kreatywnych		-			
2.3.	Podnoszenie kompetencji i budowa struktur przemysłów kreatywnych		Gospodarka			

2.4.	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury przemysłów kultury o znaczeniu ponadregionalnym									
DZIAŁANIA PROGRAMU STRATEGICZNEGO										
Nr Dział	Działania	Numer i nazwa Priorytetu PS	Uzasadnienie w części diagnostycznej Programu Strategicznego	Realizatorzy Działania	Szacowane nakłady na realizację Działania*	Wskaźniki produktu opisujące Działania			Wskaźniki rezultatu opisujące Działania	
						wartość bieżąca	wartość docelowa do roku:		wartość bieżąca	wartość do roku
							2020	2022		
2.4.1.	Rozbudowa teatru Polskiego (Teatr Szekspirowski)	2.4.Rozbudowa i modernizacja infrastruktury przemysłów kultury o znaczeniu ponadregionalnym	Pkt. 8, 11, 12, 13, 17, 18,	- instytucja kultury - województwo	Ogółem: 65 000 000 zł Lokalne: Regionalne: (RPO) Centralne: np. w dyspozycji MKiDN UE krajowe: UE regionalne:	Stopień ukończenia rozbudowy %	100%	100%	Liczba osób, która odwiedziła teatr w ciągu roku, Liczba miejsc w teatrze, liczba sal	5
2.4.2.	Centrum Nauki (Muzeum Fal)	2.4.Rozbudowa i modernizacja infrastruktury przemysłów kultury o znaczeniu ponadregionalnym	Pkt. 8, 11, 12, 13, 16, 18, 20	- instytucja kultury - województwo	Ogółem: 150 000 000 zł Lokalne: Regionalne: (RPO) Centralne: np. w dyspozycji MKiDN UE krajowe: UE regionalne:	Stopień ukończenia budowy %	100%	100%	Liczba nowych wystaw/prezentacji/ekspozycji	8
1.3.1.	Zachodniopomorski Szlak Żeglarski	1.3. Kreowanie i promocja markowych produktów czasu wolnego	Pkt. 30, 53	Związek Portów i Przystani Jachtowych Lokalnej Organizacji Turystycznej ZSŻ, Samorząd Województwa	Ogółem: 2.800.000 zł Lokalne: 1.800.000 zł Regionalne: 1.000.000 zł Centralne: UE krajowe: UE regionalne:				Ilość działań promocyjnych (szlak żeglarski)	10
1.1.2.	Zespoły historycznej	1.1. Wzmocnienie	Pkt. 4, 11, 24,	- gminy	Ogółem: 20 000 000 zł					

	zabudowy pensjonatowej i uzdrowiskowej np.	tożsamości regionalnej i zapewnienie ciągłości rozwoju kultury na Pomorzu Zachodnim	25, 26, 27	- właściciele obiektów zabytkowych	Lokalne: Regionalne: (RPO, budżet WZ - zabytki) Centralne: (np. MKiDN, Fundusze Norweskie, inne) UE krajowe: UE regionalne:					
1.2.1.	Znaki dawnej przeszłości. Rewitalizacja historycznych miasta o średniowiecznym układzie urbanistycznym i systemie średniowiecznych obwarowań miejskich	1.2. Rewitalizacja i ochrona dziedzictwa Gryfitów (dziedzictwa kulturowego) na Pomorzu Zachodnim	Pkt. 4, 11, 24, 25, 26, 27	- gminy - właściciele obiektów zabytkowych	Ogółem: 80 000 000 zł Lokalne: Regionalne: (RPO, budżet WZ - zabytki) Centralne: (np. MKiDN, Fundusze Norweskie, inne) UE krajowe: UE regionalne:	Liczba zrewitalizowanych miast	3	4		
1.2.2.	Zamki książęce i rycerskie, założenia rezydencjalne pałacowe i dworskie	1.2. Rewitalizacja i ochrona dziedzictwa Gryfitów (dziedzictwa kulturowego) na Pomorzu Zachodnim	Pkt. 4, 11, 24, 25, 26, 27	- gminy - właściciele obiektów zabytkowych	Ogółem: 20 000 000 zł Lokalne: Regionalne: (RPO, budżet WZ - zabytki) Centralne: (np. MKiDN, Fundusze Norweskie, inne) UE krajowe: UE regionalne:	Liczba zrewitalizowanych zamków				
1.1.1.	Budowa historycznych osad tematycznych i skansenów	1.1. Wzmocnienie tożsamości regionalnej i zapewnienie ciągłości rozwoju kultury na Pomorzu Zachodnim	Pkt. 4, 11, 27, 28	Samorząd Województwa - gminy - NGO	Ogółem: 20 000 000 zł Lokalne: Regionalne: (RPO, budżet WZ - zabytki) Centralne: (np. MKiDN, Fundusze Norweskie, inne) UE krajowe: UE regionalne:	Liczba instytucji paramuzealnych objętych wsparciem w ramach projektów [szt.]	1	2	Liczba gmin objętych działaniem projektu	5

1.1.3.	Kraina w kratkę - tworzenie i rozwój szlaków turystyki kulturowej w oparciu o elementy dziedzictwa kulturowego	1.1. Wzmocnienie tożsamości regionalnej i zapewnienie ciągłości rozwoju kultury na Pomorzu Zachodnim	Pkt. 4, 11, 24, 25, 26, 27, 63	Samorząd Województwa - gminy - NGO	Ogółem: 5 491 644 zł Lokalne: Regionalne: 141.747 zł Centralne: UE krajowe: UE regionalne: 349.897 zł	Liczba powstałych szlaków - 0	2	3	Ilość powstałych obiektów małej infrastruktury - 0	2
1.3.2.	Turystyka kajakowa. - Kajakami po wodach śródlądowych regionu, - Kajakami po Międzyodrzu, - Kajakarstwo morskie	1.3. Kreowanie i promocja markowych produktów czasu wolnego	Pkt. 65	Związek Portów i Przystani Jachtowych Lokalnej Organizacji Turystycznej ZSZ, Samorząd Województwa	Ogółem: 31 000 000 Lokalne: 5 000 000 Regionalne: 22 000 000 Centralne: UE krajowe: UE regionalne:	-	-	-	Ilość działań związanych z rozwojem kajakarstwa - 0	50
1.3.10.	Zachodniopomorskie uzdrowiska - wypoczynek, zdrowie, uroda i relaks	1.3. Kreowanie i promocja markowych produktów czasu wolnego	Pkt. 53, 56 - 62	Samorząd Województwa, Uzdrowiska: Kołobrzeg, Świnoujście, Kamień Pomorski, Połczyn Zdrój	Ogółem: 175.000.000 zł Lokalne: 87.000.000 zł Regionalne: 88.000.000 zł Centralne: UE krajowe: UE regionalne:	-	-	-	Ilość działań wykorzystani a infrastruktury uzdrowisk - 0	18
1.3.12.	Zachodniopomorskie Spa & wellness - czuj się zdrowo i komfortowo	1.3. Kreowanie i promocja markowych produktów czasu wolnego	Pkt. 53, 56 -62	Samorząd Województwa, Fundacja Kołobrzeg Polskie Centrum SPA Polski Instytut SPA & Wellness, POT, Hotele SPA w Zachodniopomorskim: Aquarius SPA, Diva SPA, Leda SPA, Hotel Senator, Hotel Zdrojowy Pro-Vita, Baltic Plaza Medi	Ogółem: 200.000 zł Lokalne: 200.000 zł Regionalne: Centralne: UE krajowe: UE regionalne:	-	-	-	Ilość wdrożonych systemów certyfikacji - 0	1

				SPA, prywatni inwestorzy						
1.4.3.	Biblioteka +	1.4. Wykorzystanie nowoczesnych technologii w tworzeniu innowacyjnych produktów i usług służących prezentacji oferty czasu wolnego	Pkt. 20, 23	- gminy - NGO - Jednostki badawcze, - instytucje kultury (muzea, biblioteki)	Ogółem: 15 000 000 zł Lokalne: Regionalne: Centralne: UE krajowe: UE regionalne:	Liczba zmodernizowanych bibliotek				Liczba gmin, ze zmodernizowaną infrastrukturą biblioteczną
1.3.3.	Zachodniopomorska Kraina Wodna: - Kitesurfing na Pomorzu Zachodnim, - Windsurfing na Pomorzu Zachodnim, - Moto- i paralotniarstwo na Pomorzu Zachodnim	1.3. Kreowanie i promocja markowych produktów czasu wolnego	Pkt. 6, 30	Związek Portów i Przystani Jachtowych Lokalnej Organizacji Turystycznej ZSZ, Samorząd Województwa	Ogółem: 21 000 000 zł Lokalne: 6 000 000 zł Regionalne: 15 000 000 zł Centralne: UE krajowe: UE regionalne:	-	-	-	Ilość zrealizowanych działań (kite, windsurfing, moto i paralotniarstwo) – 0	50
1.3.4.	Przez Zachodniopomorskie na dwóch kołach	1.3. Kreowanie i promocja markowych produktów czasu wolnego	Pkt. 47, 64	Samorząd Województwa, Urzędy Powiatowe, Urzędy Gminne, ZROT, LOT-y, stowarzyszenia i organizacje związane z turystyką oraz organizacje pozarządowe, oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ust. Z dnia 24 kwietnia 2003 r. o dział. Pożytku publicznego i o wolontariacie	Ogółem: 5.000.000 zł Lokalne: 1.000.000 zł Regionalne: 4.000.000 zł Centralne: UE krajowe: UE regionalne:	-	-	-	Ilość powstałych obiektów małej infrastruktury - 0	5
1.3.1.11.	Zagraj w golfa na Pomorzu Zachodnim	1.3. Kreowanie i promocja markowych produktów czasu	Pkt. 35	Samorząd Województwa Pola golfowe w województwie: Amber	Ogółem: 500.000 zł Lokalne: 300.000 zł Regionalne: 200.000 zł	-	-	-	Ilość zrealizowanych działań promocyjnych	10

		wolnego		Batlc, Binowo Park, Modry Las,	Centralne: UE krajowe: UE regionalne:				h związanych z golfem - 0	
2.1.1.	Wsparcie dla uczelni w zakresie kierunków zamawianych (przyczyniające się do rozwoju kreatywności)	2.1. Stworzenie innowacyjnych i kreatywnych instrumentów edukacyjnych	Pkt. 69 - 72	Samorząd Województwa - gminy - NGO		Liczba uczelni objętych wsparciem	6	6	Liczba utworzonych kierunków zamawianych	10
2.1.2.	System stypendiów i dotacji	2.1. Stworzenie innowacyjnych i kreatywnych instrumentów edukacyjnych	Pkt. 69 - 72	Samorząd Województwa - gminy - NGO		Liczba udzielonych stypendiów/dotacji,	20	30	liczba podmiotów objętych wsparciem	15
2.1.3.	Podnoszenie kompetencji kadry naukowej w zakresie kreatywności	2.1. Stworzenie innowacyjnych i kreatywnych instrumentów edukacyjnych	Pkt. 69 -72	Samorząd Województwa - gminy - NGO	Ogółem: 4 000 000 zł Lokalne: Regionalne: (RPO, budżet WZ - zabytki) Centralne: UE krajowe: UE regionalne:	Liczba zorganizowanych szkoleń, konferencji, seminariów, warsztatów i innych rodzajów spotkań	10	20	Liczba podmiotów objętych szkoleniami - 0	80
2.1.4.	Budowa Inkubatora Przemysłów Kreatywnych	2.1. Stworzenie innowacyjnych i kreatywnych instrumentów edukacyjnych	Pkt. 69 -72	Samorząd Województwa - gminy - NGO		Liczba podjętych działań w ramach inkubatora - 0	10	15	Liczba podmiotów objętych działaniem inkubatora - 0	5
2.2.1.	Pomysłowe Zachodnie Pomorze	2.2. Promocja przemysłów kreatywnych	Pkt. 72	Samorząd Województwa	Ogółem: 990 000 zł Lokalne: Regionalne: 990 000	Liczba odbiorców - 0	150 000	200 000	Liczba zrealizowanych imprez - 0	6

					zł Centralne: UE krajowe: UE regionalne:					
2.2.2.	Zachodniopomorskie Firmy Dają Impuls	2.2. Promocja przemysłów kreatywnych	Pkt. 72	Samorząd Województwa	Ogółem: 295 000 zł Lokalne: Regionalne: 295 000 zł Centralne: UE krajowe: UE regionalne:	Liczba firm objętych programem - 0	6	7	Liczba zrealizowan ych działań - 0	6
2.2.3.	Kreatywny Gadżet	2.2. Promocja przemysłów kreatywnych	Pkt. 72	Samorząd Województwa	Ogółem: nie oszacowano Lokalne: Regionalne: Centralne: UE krajowe: UE regionalne:	-	-	-	Powstanie gadżetu - 0	3
2.2.4.	Otwarty Konkurs Ofert dla Biznesu działającego w zakresie Przemysłów Kreatywnych	2.2. Promocja przemysłów kreatywnych	Pkt. 72	Samorząd Województwa	Ogółem: 110 000 zł Lokalne: Regionalne: 110 000 zł Centralne: UE krajowe: UE regionalne:	Liczba zrealizowan ych konkursów - 0	5	7	Liczba podmiotów uczestniczą cych w konkursach - 0	30
1.4.1.	Digitalizacja zasobów bibliotecznych, archiwalnych i muzealnych wraz z systemem udostępniania	1.4. Wykorzystanie nowoczesnych technologii w tworzeniu innovacyjnych produktów i usług służących prezentacji oferty czasu wolnego	Pkt. 11 -16, 18 -26	- gminy - NGO - Jednostki badawcze, - instytucje kultury (muzea, biblioteki)	Ogółem: 15 000 000 zł Lokalne: Regionalne: (RPO) Centralne: UE krajowe: UE regionalne:	Liczba podmiotów objętych wsparciem [szt.] Liczba utworów z zasobów publicznych zdigitalizow anych i udostępnion			pojemność zasobów publicznych zdigitalizowa nych i udostępniony ch on-line	

						ych on-line [szt.]				
1.4.5	E- turystyka	1.4. Wykorzystanie nowoczesnych technologii w tworzeniu innowacyjnych produktów i usług służących prezentacji Pkt. oferty czasu wolnego	Pkt. 1 – 3, 53 - 67	- gminy - NGO - Jednostki badawcze, - instytucje kultury (muzea, biblioteki)	Ogółem: 18 000 000 zł Lokalne: Regionalne: JST Centralne: Programy Krajowe UE krajowe: UE regionalne: EFRR, EWT	(liczba wdrożonych serwisów elektronicznych)	1	1	Liczba odwiedzin portalu)	300 000 wejść
1.4.2.	Kino + - Wojewódzki program cyfryzacji kin	1.4. Wykorzystanie nowoczesnych technologii w tworzeniu innowacyjnych produktów i usług służących prezentacji oferty czasu wolnego	Pkt. 11 - 22	- gminy - NGO - Jednostki badawcze, - instytucje kultury (muzea, biblioteki)	Ogółem: 15 000 000 zł Lokalne: Regionalne: (RPO) Centralne: UE krajowe: UE regionalne:	Liczba kin objętych programem				
1.4.4.	Dom Kultury +	1.4. Wykorzystanie nowoczesnych technologii w tworzeniu innowacyjnych produktów i usług służących prezentacji oferty czasu wolnego	Pkt. 11 – 20, 76	- gminy - NGO - Jednostki badawcze, - instytucje kultury (muzea, biblioteki)	Ogółem: 15 000 000 zł Lokalne: Regionalne: (RPO) Centralne: UE krajowe: UE regionalne:	Liczba domów kultury objętych programem				
2.3.1.	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników przemysłu czasu wolnego i przemysłów kreatywnych	2.3. Podnoszenie kompetencji i budowa struktur przemysłów kreatywnych	Pkt. 69 - 72	Samorząd Województwa - gminy - NGO	Ogółem: 2 000 000 zł Lokalne: Regionalne: (RPO) Centralne: UE krajowe: UE regionalne:	Liczba zorganizowanych szkoleń, konferencji, seminariów, warsztatów i innych rodzajów	8	10		

						spotkań				
2.3.2.	Wykorzystanie instrumentów ekonomicznych do rozwoju przemysłów kreatywnych	2.3. Podnoszenie kompetencji i budowa struktur przemysłów kreatywnych	Pkt. 69 - 72	Samorząd Województwa - gminy - NGO	Ogółem: 1 000 000 zł Lokalne: Regionalne: (RPO) Centralne: UE krajowe: UE regionalne:	Liczba zorganizowanych szkoleń, konferencji, seminariów, warsztatów i innych rodzajów spotkań	15	20		
2.3.3.	Rozwój inicjatyw klastrowych w dziedzinie przemysłów kreatywnych	2.3. Podnoszenie kompetencji i budowa struktur przemysłów kreatywnych	Pkt. 69 - 72	Samorząd Województwa - gminy - NGO	Ogółem: 1 000 000 zł Lokalne: Regionalne: Centralne: UE krajowe: UE regionalne:	Liczba podjętych działań	5	8		
1.3.5.	Galopem przez Zachodniopomorskie	1.3. Kreowanie i promocja markowych produktów czasu wolnego	Pkt. 33, 66	Samorząd Województwa, Urzędy Powiatowe, Urzędy Gminne, ZROT, LOT-y, stowarzyszenia i organizacje związane z turystyką oraz organizacje pozarządowe, oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ust. Z dnia 24 kwietnia 2003 r. o dział. Pożytku publicznego i o wolontariacie	Ogółem: 25.000.000 zł Lokalne: 5.000.000 zł Regionalne: 20.000.000 zł Centralne: UE krajowe: UE regionalne:	-	-	-	Ilość powstałych obiektów małej infrastruktury - 0	2
1.3.6.	Zachodniopomorska Sieć Szlaków Off-road	1.3. Kreowanie i promocja markowych produktów czasu	Pkt. 33, 66	Samorząd Województwa, Urzędy Powiatowe, Urzędy Gminne,	Ogółem: 900 000 zł Lokalne: 144 000,00 zł Regionalne: 450 000 zł	Ilość powstałych lądowych szlaków	1	1	Ilość powstałych obiektów małej	1

		wolnego		ZROT, LOT-y, stowarzyszenia i organizacje związane z turystyką oraz organizacje pozarządowe, oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ust. Z dnia 24 kwietnia 2003 r. o dział. Pożytku publicznego i o wolontariacie	Centralne: UE krajowe: UE regionalne	turystyczny ch - 0			infrastruktury - 0	
1.3.7.	Szlakiem kamperowym po Pomorzu Zachodnim	1.3. Kreowanie i promocja markowych produktów czasu wolnego	Pkt. 66	Samorząd Województwa, Urzędy Powiatowe, Urzędy Gminne, ZROT, LOT-y, stowarzyszenia i organizacje związane z turystyką oraz organizacje pozarządowe, oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ust. Z dnia 24 kwietnia 2003 r. o dział. Pożytku publicznego i o wolontariacie	Ogółem: 7 500 000 zł Lokalne: 2.500.000 zł Regionalne: 5.000.000 zł Centralne: UE krajowe: UE regionalne:	-	-	-	Ilość powstałych obiektów małej infrastruktury - 0	2
1.3.8.	Samochodowy Szlak Turystyczny	1.3. Kreowanie i promocja markowych produktów czasu wolnego	Pkt. 66	Samorząd Województwa, Urzędy Powiatowe, Urzędy Gminne, ZROT, LOT-y, stowarzyszenia i organizacje związane z turystyką oraz organizacje pozarządowe, oraz	Ogółem: 10 000 000 zł Lokalne: Regionalne: 10.000.000 zł Centralne: UE krajowe: UE regionalne:	<i>Ilość powstałych lądowych szlaków turystycznych - 0</i>	1	1	<i>Ilość powstałych obiektów małej infrastruktury</i>	1

				podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ust. Z dnia 24 kwietnia 2003 r. o dział. Pożytku publicznego i o wolontariacie						
1.3.9.	Nordic walking na Pomorzu Zachodnim	1.3. Kreowanie i promocja markowych produktów czasu wolnego	Pkt. 33, 48, 66	Samorząd Województwa, Urzędy Powiatowe, Urzędy Gminne, ZROT, LOT-y, stowarzyszenia i organizacje związane z turystyką oraz organizacje pozarządowe, oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ust. Z dnia 24 kwietnia 2003 r. o dział. Pożytku publicznego i o wolontariacie	Ogółem: 12.500.000 zł Lokalne: 2.500.000 zł Regionalne: 10.000.000 zł Centralne: UE krajowe: UE regionalne:	-	-	-	Ilość powstałych obiektów małej infrastruktury - 0	3
1.3.13.	Szlakiem zachodniopomorskich ogrodów	1.3. Kreowanie i promocja markowych produktów czasu wolnego	Pkt. 66	Samorząd Województwa, Urzędy Powiatowe, Urzędy Gminne, ZROT, LOT-y, stowarzyszenia i organizacje związane z turystyką oraz organizacje pozarządowe, oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ust. Z dnia 24 kwietnia 2003 r. o dział. Pożytku publicznego i o wolontariacie	Ogółem: Lokalne: Regionalne: Centralne: UE krajowe: UE regionalne:					

1.3.14.	Organizacja imprez sportowych	1.3. Kreowanie i promocja markowych produktów czasu wolnego	Pkt. 28 35	Organizacje sportowe o zasięgu wojewódzkim	Ogółem: 10.500.000 zł Lokalne: Regionalne: 1.575.000 zł Centralne: UE krajowe: UE regionalne: POKL 8.925.000,- PLN	Ilość uczestników w imprezach sportowych - 0			Ilość zorganizowanych imprez sportowych - 0	
1.3.15.	Promocja bazy sportowej i rekreacyjnej w celu organizacji imprez sportowych (krajowych i europejskich)	1.3. Kreowanie i promocja markowych produktów czasu wolnego	Pkt. 29 -52	Organizacje sportowe o zasięgu wojewódzkim	Ogółem: 3.500.000 zł Lokalne: 857.500,- Regionalne: 17.500,- Centralne: UE krajowe: UE regionalne: RPO 2.625.000,-	-	-	-	Ilość wypromowanych obiektów sportowych i rekreacyjnych - 0	135
1.3.16.	Upowszechnienie sportu wśród dzieci i młodzieży	1.3. Kreowanie i promocja markowych produktów czasu wolnego	Pkt. 29 -52	Samorząd Województwa, Organizacje sportowe o zasięgu wojewódzkim	Ogółem: 7.000.000 zł Lokalne: Regionalne: 1.050.000,- Centralne: UE krajowe: UE regionalne: POKL 5.950.000,-	Ilość dzieci i młodzieży uczestniczących w zorganizowanych imprezach sportowych - 0			Ilość zorganizowanych imprez sportowych dla dzieci i młodzieży - 0	
1.4.6.	Wdrożenie i rozwój systemu informacji oraz promocji oferty czasu wolnego	1.4. Wykorzystanie nowoczesnych technologii w tworzeniu innowacyjnych produktów i usług służących prezentacji oferty czasu wolnego	Pkt. 20, 48, 49, 52	Samorząd Województwa - gminy - NGO - Jednostki badawcze, - instytucje kultury (muzea, biblioteki)	Ogółem: 15 000 000 zł Lokalne: Regionalne: Centralne: UE krajowe: UE regionalne:					

